THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער באַריכט פון סאַסקאַטשעוואַנער פּראָווינציעלער רעגירונגס קאָמיסיע וועגן אימיגראַציע און קאָלאָניזאַציע

זעקסטער און לעצטער אַרטיקל :: פון ש. אַסיפאָוויטש

— 6 —

ווי איך האָב באַמערקט אין מיין ערשטען אַרטיקל, פאַרנעמען די רעקאָמענדאַציעס פון אימיגראַציע און קאָלאָניזאַציע קאָמיסיע נאָר פיר זייטן פון דעם געדרוקטן באַריכט וואָס ענטהאַלט איבער צוויי הונדערט זייטן. די אַנדערע זייטן פון דעם באַריכט זיינען פאַרנומען מיט אַפּהאַנדלונגען און אָפּשאַצונגען פון פאַרשיידענע טיילן פון אימיגראַציע און קאָלאָניזאַציע פראָבלעמען, אויף וועלכע די רעקאָמענדאַציעס זיינען באַגרינדעט.

און מאַקע די אָפּהאַנדלונגען און אָפּשאַצונגען האָבן נערהאַרפט געפינען גנוי און ראַיעלע אינפאָרמאַציע וועגן די אַנטוויקלונגען און פאָרגעס פון די פאַרשיידענע קאָלאָניזאַציע פּראָבעס אין פאַרב אין קאַנאַדע, וועגן דער היסטאָרישע פון די אַלטע מענאָניטישע, דוכאָבאָרישע, אונגאַרישע, אוקראַיִנער און אידישע קאָלאָניעס, ציפערן וועלכע וואָלטן באַוויזן ווי־פיל פּראָצענט פון די אַריינגעלעך ענג־לישע "האָמסטעדערס" פאָרער זייערע קינדער זיינען נאָך עד היום אויפן פאַרם, און וויפיל פון די אַריינגעלעך דייטשע, אונגאַרישע, רומענישע, אוקראַיִנער און אידישע "האָמסטעדערס" עס זיינען נאָך אויפן פאַרם.

מיט עטלעכע יאָרן צוריק האָבן די צוריקגעקומענע סאָלדאַטן אַריינגעגעבן אַ באַריכט אין וועלכן זיי האָבן געמאַכט די באַשולדיקונג אַז די פרעמד געבאָרענע — ווי די דייטשן, אוקראַיִנער, אונגאַרן און אַנדערע, אַנטלויפן אימער אין די שטעט, און זיי דער זעלבער צייט פאַרבלייבט דער ענגלישער אויפן לאַנד. מיר דאַכט זיך אַז דער וויצע־פאַרזיצער דער אימיגראַציע קאָמיסיע אַליין, מר. פערסי שעלטאָן, איז געווען דער סעקרעטאַר פון דער קאָמיסיע וועלכע האָט געמאַכט יענע באַשולדיקונג.

האָט די איצטיקע רעגירונגס קאָמיסיע אונטערזוכט די פאַקטן? וואָס האָבן זיי אויסגעפונען וועגן דעם? איר וועט גאַרנישט געפינען וועגן דעם אין דעם איצטיקן באַריכט.

קוקט דורך אַלע טאַבעלעס, אַלע צייפערן, אַלע מאַפּעס און דיאַגראַמען, און איר וועט ניט געפינען איין נייע זאַך. איר וועט אפילו ניט געפינען קיינע אַרבערגעאַרבעטע מאַטעריאַלן.

יעדער טאַבעלע, יעדער מאַפּע, איז גענומען געווארן שוין פון לאַנג פריער געדרוקטע באַריכטן, פון פעדעראַלע אָדער פּראָווינציאַלער רעגירונג. זיי זיינען שוין פון לאַנג גוט באַקאַנט צו אַלע וועלכע אינטערעסירן זיך מיט אימיגראַציע און קאָלאָניזאַציע אַנגעלעגנהייטן.

וועגן שטאַטיש אינדוסטריעס גע פינט די קאָמיסיע אַז סאַסקאַטשעוואַן איז ניט צוגעפּאַסט געאַגראַפיש אָדער נאַטירלאַך צו אַן אַנטוויקלונג פון גרויס אינדוסטריע און זי פאַרמאַנט ניט די נויטיקע מאַטעריאַלן און איינגעשאַפטן פאַר אַ בריט אַנטוויקלונג עקספּאָרט. דערפאַר — זאָגט די קאָמיסיע — מוז סאַסקאַטשעוואַן צופרידנשטעלן זיך מיט אַזעלכע אינדוסטריעס פאַרן לאָקאַלן געברויך וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט פאַרמעריי, אַזוי ווי צום ביישפּיל — מילן פאַר מעל, "קרימעריס" פאַרן צוגרייטן פון פוטער און קעז, בעפינט "לעענטס" פאַר פלייש פּראָדוקטן, דאָס פאַבריצירן רונס פון צינק און ד. ג.

פון די רעזולטאַטן פון דער געזעלשאַפטלאַכער מיינונג, ניט געוואַרט ביז מען וועט זיך וועגן קיין אַמאָוואַ נאָך אַ באַגאַנג דיסקונג, און האָט אָנגענומען די שריט וועלכע זיינען געווען אין זיין מאַכט, צו פּרובירן צוריקציען דעם אומענשלאַכן אורטייל. מיר האָפן, אַז ער וועט זיין ציל דערגרייכן.

אָבער דאָס וועט נאָך ניט זיין גענוג. דער פאַל דאַרף דינען פאַר אַ ביישפּיל, ווי וויים אַ שטרייגער ריכטער קאָן גיין, ווען ער האָט די פולע מאַכט אויסצוטיילן האַרבע שטראָפן. עס איז נויטיק צו באַשריינקען מער די רעכט פון די ריכטער, באַזונדערס צייער רעכט אויסצוטיילן שמיץ, — אַ באַרבאַרישער מיטל פאַר וועלכן עס דאַרף ניט זיין קיין אָרט אין אַ ציוויליזירטער־געזעלשאַפט.

נוטע אויסזיכטן אויף פרידן אין אינדיע

די לאַגע אין אינדיע הויבט זיך אָן אויסלייטערן. כאָטש דער "אומגעהאָרכזאַמקייט קאַמפּיין" האַלט נאָך דערווייל אָן, זעט עס אָבער אויס, אַז פרידן איז ניט ווייט און אינדיע וועט קריגן אַ היבשע מאָס פון זעלבסטשטענדיקייט און וועט זיך באַראויִן.

דער שליסל צו דער גאַנצער לאַגע ליגט בלי־ספק אין די הענט פון גאַנדין. די מעסיקערע פירער האָבן אָנגענומען אויף דער לאַנדאָנער קאָנפערענץ, אַז מאַכן די אַנגלאַנדס פאַרשלאָג פון האָם רול, און באַלד ווי די נאַציאָנאַליסטן, אונטער גאַנדיס פירערשאַפט, זאָלן אייגנין אויף דעם פלאַן, וועלן פאַרבלייבן זייער ווייניק עקסטרעמיסטן וואָס זאָלן קאָנען שטערן דעם פרידן.

און אַז גאַנדי איז גענויגט אַליין אָנצונעמען דעם פלאַן, אַזוי ווי ער איז אָדער אויסדיגנענדיק געוויסע אויסבעסערונגען. איז צו זען פון דעם, וואָס ער אַליין האָט נאָך אַ שמועס מיט די לאַנדאָנער דעלעגאַטן פאַרלאַנגט אַן אינטערוויו מיט'ן וויצערקעניג, כדי דורכצוריידן זיך מיט אים וועגן דעם ענין. דאָס וויזט, אַז ער איז אין פּרינציפּ מסכים מיט'ן פּלאַן. נאָר ער וואָלט מסתמא בלויז געוואָלט אויס'פועל'ן געוויסע פאַרזיכערונגען און אויסבעסערונגען.

דער וויצערקעניג, פון זיין זייט, האָט צוגעזאָגט צו באַפרייען אַלע פּאָליטישע געפאַנגענע, אַזוי שנעל ווי גאַנדי וועט פּראָקלאַמירן דעם אָפּשטעל פון'ם אומגעהאָרכזאַמקייט קאַמפּיין. אַזאַ שריט וועט זיכער העלפן צו באַראויִן דאָס לאַנד און צו שאַפן אַ געזינטערן באָדן פאַר פּערמאַנענטן פרידן.

די אויסזיכטן פאַר אַזאַ פרידן זיינען איצט זייער גוטע, באַלד ווי ס'איז געקומען צו דעם, אַז דער וויצערקעניג מיט גאַנדין זיך בייאיין אין די פריינדלאַכסטע טערמינען. און, זאָל דער פרידן קומען, וועט די רעגירונג פון פרעמיער מאַקדאָנאַלד האָבן צו פאַרצייכענען צו איר קרעדיט איינעם פון אירע גרעסטע אויפטון.

ווייט־גייענדיקע מיטלען נויטיק

דער שווערער קריזיס פון וועלכן די היגע תלמוד תורה ליידעט, אַ קריזיס וואָס דראָעט איר איצט מיט אונטערגאַנג, איז ניט קיין צופעליקער, נאָר אַ כראָנישער. ס'איז אַ קראַנקהייט וועלכע מען קאָן ניט אויסהיילן מיט אַ לעפל מעדיצין, — עס מוז געמאַכט ווערן אַ גרינדלאַכע אָפּעראַציע, וואָס זאָל איינגאַנצן באַזייטיקן די אורזאַכן וואָס רופן אַרויס די קראַנקהייט.

דאָס מוז איצט ווערן קלאָר פאַר אַלע טוער פון דער תלמוד תורה און פאַר אַלע די וואָס אינטערעסירן זיך מיט איר וואוילזיין. מען מוז וואַגן איצט צו מאַכן די אָפּעראַציע, איידער דאָס וועט זיין צו שפּעט, און קיין אָפּעראַציע וועט שוין מער ניט העלפן. הלואי וואָלט מען עס געוואָגט טאָן מיט איר־ניקע יאָר צוריק, ווען די עקאָנאָמישע לאַגע איז געווען בעסער, — אָפּשר וואָלט דאַן, ווען די קראַנקהייט האָט זיך נאָך ניט אַזוי טיף איינגעוואָרצלט, — די אָפּעראַציע געקאָנט זיין אַ לייכטערע און עס וואָלט ניט געווען נויטיק צו שניידן אַזוי טיף, ביז'ן ביין.

עס איז קלאָר, אַז מיט קיין שום האַלבע מיטלען קאָן מען איצט די לאַגע ניט ראַטעווען. מיט האַלבע מיטלען קאָן מען אָפּשר, ווי ס'איז געווען דער פאַל ביז איצט, אויף אַ ווײַלע דערווייטערן די קאַטאַסטראָפע, אָבער דער־פאַר ווערט די לאַגע דערנאָך אַלץ שווערער און שווערער, און די אָפּעראַציע ווערט ערנסטער און געפאַרלאַכער.

איצט מוז מען אָנגענומען ווייט־גייענדיקע מיטלען, אַזעלכע, וואָס זאָלן איינמאָל פאַר אַלעמאָל אַוועקשטעלן די תלמוד־תורה אויף אירע פיס, אַז זי זאָל מער ניט האַלטן שטענדיק אין אַ סכיסה צושטאַנד און זאָל מיט איר קריטישער לאַגע ניט זיין קיין שטערונג צו אַנדערע אידישע געזעלשאַפטלאַכע טעטיקייטן דאָ אין שטאָט.

מיטלען זיינען דאָ. זיי וועלן מסתמא פאַרגעשלאָגן ווערן און פאַר־האַנדלט ווערן ביי דער מאַסן־פאַרזאַמלונג דעם זונטאָג, אין תלמוד תורה זאָל, וואָס ווערט פאַררופן פאַר דעם צוועק. מיר דאָ ווילן ניט פאַראַורטיילן אין פאַראַויס די געזעלשאַפטלאַכע מיינונג צו גונסטן פון וועלכע ס'איז באַשטימט פלעגער. מיר ווילן בלויז ווערענען דעם עולם קעגן האַלבע מיטלען, וועלכע קאָנען בלויז דערזייטערן אַביסל די קאַטאַסטראָפע, אָבער דערפאַר מאַכן דערנאָך שווערער די אָפּעראַציע. מיר ווילן דאָ בלויז ווערענען און צו־גרייטן דעם עולם צו דעם געדאַנק, אַז אַן אָפּעראַציע איז נויטיק, און מען דאַרף בעסער ניט מורא האָבן זי צו מאַכן איצט, ווען ס'איז נאָך ניט צו שפּעט.

א מענשלאַכער אַקט

די האַנדלונג פון אַמאַרני דזשענעראַל פריים, פון אַנטעריאָ, וועלכער אָפּעלירט צום הויכן געריכט פון דער פּראָווינץ קעגן דעם שווערן אורטייל פון'ם ריכטער אין פאָרט־פרענסיס אויף אַ 16־יאָריקן אינגל, אַז אַ מענשלאַכער אַקט, וואָס וועט זיכער מאַכן אַ גוטן רושם אין לאַנד.

די שווערע שטראָפן, איינשליסנדיק שמיץ, וואָס ווערן לעצטנס ביי אונז אויסגעטיילט פאַר ריבערייען, כאָטש זיי רופן אַרויס פּראָטעסטן אין געוויסע קרייזן, ווערן אָפּנים יאָ גוטגעהייסן פון אַ גרויסן טייל פון דער גע־זעלשאַפטלאַכער מיינונג. יעדנפאַלס, באַציט זיך אונזער פרעסע. אויב ניט פּאַזיטיוו, איז אָבער נייטראַל צו דעם ענין, גלייך ווי דאָס וואָלט איר ניט אָנ־גענאָגען. אָפּשר איז דאָס דערפאַר, וואָס אַ היבשער טייל פון די אָנגעקלאָג־טע אין די ריבערייען, כאָטש געבאָרענע אין קאַנאַדע, טראָגן אָבער אויס־לענדישע נעמען . . .

דאָס גיט די ריכטער דעם געפיל, אַז זיי דערפילן דעם וואונש פון דער באַפעלקערונג אויסטיילנדיק די האַרבסטע שטראָפן. איינשליסנדיק שמיץ. און באַלד ווי אַזוי, איז נימאָ כמעט קיין גרעניץ ווי ווייט אַ שטרייגער ריכ־טער קאָן גיין.

און אַזוי האָט עס פּאַסירט, אַז אַ שטרייגער ריכטער האָט אויסגע־טיילט צו אַ 16־יאָריקן אינגל (ראָבערט קיטאָווסקי) פאַר אַ נאַרישער ריבע־ריי וואָס ער איז באַגאַנגען אַ שטראָף פון פינף יאָר געפענגעניש און צוואַנ־ציק שמיץ, — אַ שטראָף וואָס ווערט פאַררעכנט פאַר איינער פון די האַרב־סטע אַפּילן פאַר עלטערע פון פאַרבראָכענער.

אָבער צום גליק איז נאָך ביי אונז די געזעלשאַפטלאַכע מיינונג ניט אַזוי פאַרהאַרטעוועט געוואָרן, און דער געזעלשאַפטלאַכער געוויסן איז אויפגע־ציטערט געוואָרן פון דעם האַרבן אורטייל פון'ם ריכטער פון פאָרט־פרענ־סיס. די פרעסע האָט פּראָטעסטירט, און די צייטונגען זיינען געווען פול מיט בריוו פון לעזער. וואָס האָבן פאַרדאַמט דעם שווערן אורטייל.

מר. פריים האָט, אונטער דעם איינפלוס פון דער געזעלשאַפטלאַכער מיינונג, ניט געוואָרט ביז מען וועט זיך וועגן קיין אַמאָוואַ נאָך אַ באַגאַנ־דיקונג, און האָט אָנגענומען די שריט וועלכע זיינען געווען אין זיין מאַכט, צו פּרובירן צוריקציען דעם אומענשלאַכן אורטייל. מיר האָפן, אַז ער וועט זיין ציל דערגרייכן.

אָבער דאָס וועט נאָך ניט זיין גענוג. דער פאַל דאַרף דינען פאַר אַ ביישפּיל, ווי ווייט אַ שטרייגער ריכטער קאָן גיין, ווען ער האָט די פולע מאַכט אויסצוטיילן האַרבע שטראָפן. עס איז נויטיק צו באַשריינקען מער די רעכט פון די ריכטער, באַזונדערס צייער רעכט אויסצוטיילן שמיץ, — אַ באַרבאַרישער מיטל פאַר וועלכן עס דאַרף ניט זיין קיין אָרט אין אַ ציוויליזירטער־געזעלשאַפט.

נאָך דער נייער אויסטייטשונג פון ווייסן פּאַפּיר

(וועגן דער באַרייטונג פון מאַקדאָנאַלדס לעצטע דערקלערונגען)

פון דר. יצחק שפּירא

די לעצטע אָפיציעלע אויסטייטשונג פון'ם טרוירעריק באַרימטן "ווייסן פּאַפּיר" באַדייט אַ וויכטיקן נצחון פון'ם פאַלי־טישן ציוניזם. די ענערגישע און גע־שלאָסענע פּראָטעסט באַוועגונג פון די אידישע מאַסן אין גאַר דער וועלט איז ניט געווען אומזיסט. די ענגלישע רע־גירונג האָט געמוזט איינזען, אַז דאָס אידישע פאָלק איז אַנטשלאָסן צו קעמפן פאַר זיינע רעכט אונטער אַלע באַדינגונ־גען. ס'איז אויך קלאָר געווארן דער ענג־לאַנד, אַז אַ וואָרט־ברוך לגבי דעם אי־דישן פאָלק איז ניט מעגלאַך אַז אַ גרויס־סער רייזיקע פאַר ענגלאַנד איינגעגעבן אינ־טערעסן. מיר האָבן טאַקע ניט די מעג־לאַכקייטן צו מאַכן אויפשטאַנדן און פּאַגראָמען; מיר קאָנען ניט מאַכן קיין בלוטיקע רעוואָלוציעס קעגן עטלעכע באַטאַלאָנען — דערפאַר אָבער זיינען מיר יאָ בכוח אַז רעוואָלוציאָניזירן דאָס געוויסן פון אַ גרויסן טייל פון דער קול־טור מענשהייט. מיר זיינען ניט איינגעגאַנ־מאַכטלאָז, ובפרט נאָך אין אַ פראַגע, וואו דאָס רעכט איז אויף אַ אונזער זייט און וואו דער קענגשטאַנד פון'ם קאָנפליקט מוז אויף זיך כסדר קאָנצענטרירן די אויסמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער קול־טורעלער און פּאָליטישער וועלט. דער ציוניזם איז ניט קיין ענין, וואָס לאָזט זיך איינבאַלאַמירן אין די אַרכיוו קאַ־מערן פון אַ קאָלאָניאַל־אַפּאַס. דער ציו־ניזם איז דאָס אידישע וועלט פּראָב־לעם וואָס נעמט טאָג־טעגלאַך אַלץ מער אַן דעם באַראַקטער פון אַ וועלט פראָ־גע. פאַרשטויסן פון לאַנדאַן איז עס אָבער ניט דערלייזיקט אין ניוריאָרק, פאַ־ריז און בערלין און אודאי ניט אין די מיליאָניאָרע אידישע מאַסן־ישובים פון די מזרח אייראָפּעאישע לענדער.

אָט דאָס וויזט אויס, האָט די ענגלי־שע רעגירונג סוף כל סוף פאַרשטאַנען — אין אַן דעם ליגט טאַקע הויפּטזעך־די גרויסע באַרייטונג פון מאַקדאָנאַלדס לעצטן פירוש צו פאַספילדס "ווייסן פּאַ־פּיר.

אין די באַזונדערע באַהאַנדלטע פּונ־טען שטעלט מאַקדאָנאַלד בריוו צו דר. ווייצמאַן בלויז צוריק דעם צושטאַנד וואָס פאַרן "ווייסן פּאַפּיר". נאָר אין איין פּונקט, אין דער פראַגע פון באַ־שעפטיק אידן ביי רעגירונגס אַרבעטן, ווערט אונז צוגעזאָגט עפּעס, וואָס ס'איז פריער ניט געווען און וואָס מיר האָבן כסדר געפאָדערט: צו באַשעפטיקן אַ־דישע אַרבעטער ניט לויט'ן פּראָצענט פון דער אידישער באַפעלקערונג, נאָר לויט דער פּראָפּאָרציע פון אידישן ביי־טראָג צו די הכנסות פון דער רעגי־רונג. פון דאַנען ביז צו אַ פּאָליטיק פון אָקטויווער מיסחלף ביים אויפבאַו פון אַ אידישער היים אין נאָך אַ וויטער וועג, אַפילו די בעסטע דעקלאַראַציעס פון לאָנ־אַרבעט. אַפילו אַזעלכע פּעגער ווי אַ צוועלף מיליאָן דאָלאַרדיקע חלואה אויף צו פאַרבעסערן דעם אַגריקולטורעלן מצב פון לאַנד, וואָס אַבעיקסטיוו געגומען קענען זיי זיין אַ ברכה פאַר אַלע טיילן פונם לאַנד, מוזן אין דער האַנט פון אַ ציר נישטן פיינטלאַכער אַדמיניסטראַציע וועגן דען אַ קוואַל פון סכסוכים, ביין בלוט און פאַרשאַרפסע באַציאונגען. שוין ניט צו ריידן, ווען ס'נייט וועגן אַזעלכע זאַכן ווי מלוכה־באַדן פאַר אידישער קאָלאָני־זאַציע, קאָנטראָל פון לאַנד־קויף, סער־טיפיקאַטן פאַר אידישע אַרבעטער עולים, אַנשטעלונג פון אידן ביי מלוכה אונטער געמונגען און רעגירונגס־אַרבעטן, אידן אין דער פאָליציי און דאָס גלייכן.

דער צווייטער טייל פון די פאַרהאַנד־לונגען צווישן דער ענגלישער רעגירונג און די פאַרטרעטער פון דער אידישער אַנענטור און הויפּטזעכלאַך אַן ענדערונג אינ'ם צוזאַמענשטעל און אין דער פּראַק־טיק פון דער אַרץ־ישראַל'דיקער אַדמי־ניסטראַציע וועלן שרעש דאַרפן באַוויזן, ווי ווייט די ענגלישע רעגירונג מיינט באַמת ערנסט מיט איר נאָכאַמאָל אי־מערקן צו ביי די דאָזיקע אַרגאַנען אַ טענדענץ צו באַפרידיקן אין דער ערשטער רייע די קאָנאַדער בירגער און דאָס אַליין דאַרף שוין דיינען פון אַ געגונענדן מאָ־טיוו מען זאָל זיך אונטערשיידן מיט בירגער־שאַפט.

מיר קאָנען זיך ניט באַקלאָגן. די רע־קאָרדס פון הויפּט אַפּיס פון דעם אידישן אימיגראַנטן הילפס פאַראַין באַוויזן, אַז אונזער רוף איז ניט געבליבן אַ קול קורא במדבר. פאַר דער קורצער צייט האָבן פיל הונדערטער אידן פון מאַר־טראַל אויסגעבאָטן דורך אונז זייערע אַפּליקאַציעס אויף צו באַקומען בירגער־שוין צוויי מאָל האָבן מיר דורך די שפּאַלטן פון "דאָס אידישע וואָרט" באַ־רירט די פראַגע. נאָך אין דעצעמבער פאַר־ריכן יאָר דאָס מיר אָנגעוויזן אַז קאַנאַ־דער אידן, וועלכע לייגן אָפּ אויף שפּאַ־טער דאָס אַרויסנעמען זייערע בירגער־פּאַפּירן באַגיין ניט נאָר אַ בירגערלאַכן און נאַציאָנאַלן פאַרבערבן, נאָר מוזן דערמיט אָן דעם גרעסטן שאַדן זיך אַליין.

פאַר דעם פּשוט'ן אידן, וועלכער שטעלט זיך שטענדיק די פראַגע: "וואָס וועל איך האָבן דערפון?", האָבן מיר ניט געקאָרגט קיין מאַטיוון און באַוויזן וויפיל פּראַקטישע נוצן ער און זיינע קינ־דער קאָנען גענינען, ווען ער ווערט אַ קאַ־נאַדער בירגער. די גאַנצע בריטישע אימ־פּריע ווערט דאַן פאַר אים אָפּ. ער באַ־קומט דאָס רעכט צו באַזעצן זיך אויף שטענדיק אַדער צייטווייליק אין די פאַר־שיידענע דאָמיניאָנס פון ענגלאַנד, דאָס רעכט, וואָס אַפילו אַן אַמעריקאַנער ביר־גער באַזיצט ניט.

שפּעטער דאָס מיר נאָך אַמאָל אָפּע־לירט צו דעם דאָזיקן פּשוט'ן אידן און אָנגעוויזן, אַז אין אַ צייט פון אַרבעטס־לאָזיקייט, ווען די קאַנאַדער רעגירונג און די שטאַט פאַרוואַלטונגען זוכן צו באַ־זאָרגן די באַפעלקערונג מיט אַרבעט, מערקט זיך ביי די דאָזיקע אָרגאַנען אַ טענדענץ צו באַפרידיקן אין דער ערשטער רייע די קאַנאַדער בירגער און דאָס אַליין דאַרף שוין דיינען פאַר אַ געגונענדן מאָ־טיוו מען זאָל זיך אונטערשיידן מיט בירגער־שאַפט.

מיר קאָנען זיך ניט באַקלאָגן. די רע־קאָרדס פון הויפּט אַפּיס פון דעם אידישן אימיגראַנטן הילפס פאַראַין באַוויזן, אַז אונזער רוף איז ניט געבליבן אַ קול קורא במדבר. פאַר דער קורצער צייט האָבן פיל הונדערטער אידן פון מאָנטרעאַל אויסגעבאָטן דורך אונז זייערע אַפּליקאַציעס אויף צו באַקומען בירגער־פּאַפּירן. דאָס זעלבע איז צו פאַראַייניקט שטאַטן פון אַמעריקע, אַז אונזערע ווערט אַן אַנדער אַרט פון אַן אַנדער אַרט פון אַן אַנדער אַרט פון